

GENE WOLFE
URTH
NOVÉHO
SLUNCE

KNÍHA NOVÉHO SLUNCE

URTH NOVÉHO SLUNCE

The Urth of the New Sun
Copyright © 1997 by Gene Wolfe
All rights reserved.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Pavel Bakič, 2025
Cover © Zhivko P. Petrov, 2025
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5932-3 (pdf)

GENE WOLFE

KNIHA NOVÉHO SLUNCE

URTH NOVÉHO SLUNCE

přeložil Pavel Bakič

FOBOS

OBSAH

I	♦ Hlavní stěžeň	9
II	♦ Pátý námořník	17
III	♦ Kajuta	25
IV	♦ Občané plachet	32
V	♦ Hrdina a hieroduly	40
VI	♦ Smrt a tma	47
VII	♦ Smrt na světle	55
VIII	♦ Prázdný rukáv	64
IX	♦ Prázdný vzduch	71
X	♦ Mezihra	79
XI	♦ Potyčka	87
XII	♦ Podoba	94
XIII	♦ Bitvy	100
XIV	♦ Konec vesmíru	108
XV	♦ Jesod	117
XVI	♦ Ztělesnění	123
XVII	♦ Ostrov	130
XVIII	♦ Zkouška	137
XIX	♦ Ticho	144
XX	♦ Točitá místnost	152
XXI	♦ Cadkiel	162
XXII	♦ Sestup	169
XXIII	♦ Loď	176
XXIV	♦ Kapitán	183
XXV	♦ Chtíč a chodba	190

XXVI	♦	Gunnie a Burgundofara	195
XXVII	♦	Návrat na Urth	202
XXVIII	♦	Vesnice u potoka	209
XXIX	♦	Mezi vesničany	216
XXX	♦	Kéryx	223
XXXI	♦	Zama	231
XXXII	♦	K Alkyóné	238
XXXIII	♦	Na palubě Alkyóné	245
XXXIV	♦	Znovu v Saltu	253
XXXV	♦	Znovu v Nessu	261
XXXVI	♦	Znovu v Citadele	268
XXXVII	♦	Kniha Nového Slunce	275
XXXVIII	♦	Monarchova hrobka	282
XXXIX	♦	Znovu Smiřitelův spár	289
XL	♦	Bystřina za Bria	297
XLI	♦	Severián ze svého kenotafu	304
XLII	♦	Bim, bam, bim!	310
XLIII	♦	Večerní příliv	317
XLIV	♦	Ranní příliv	324
XLV	♦	Člun	332
XLVI	♦	Uprchlík	338
XLVII	♦	Potopené město	345
XLVIII	♦	Stará a nová souš	351
XLIX	♦	Apu Punchau	358
L	♦	Temnota v sídle dne	367
LI	♦	Urth Nového Slunce	379
		Dodatek	
		<i>Apu Punchau a jeho zázrak</i>	387

*Tato kniha je věnována Elliottovi a Barbaře,
kteří vědí proč.*

*Vstaň! Kámen rána vlétl v noci džbán
a hvězdy rozprchly se do všech stran.
Hle! Sultánovu věž už zachytil
do smyčky lovec Východ, světla pán.*

EDWARD FITZGERALD

Hlavní stěžej

Jeden rukopis jsem již do moře času vhodil a nyní začínám znovu. Zajisté je to pošetilost, sám však nejsem – sám však nebudu natolik pošetilý, abych očekával, že kdy najdu jediného čtenáře, i kdybych jím byl já sám. Dovolte mi tedy, abych zde pro nikoho a pro nic sepsal, kým vlastně jsem a co jsem provedl s Urthem.

Mé pravé jméno je Severián. Mí přátelé, jichž jsem nikdy neměl příliš, mě nazývali Severiánem Chromým. Mí vojáci, jichž jsem míval na povel velmi mnoho, avšak nikdy dost, Severiánem Velikým. Mí nepřátelé, kteří se množili jako mouchy a jako mouchy se rodili z mrtvých těl, jimiž byla poseta má bojiště, Severiánem Mučitelem. Byl jsem posledním autarchou Společenství, a tudíž jediným právoplatným vládcem tohoto světa v době, kdy jsme jej zvali Urthem.

Jaký mor ale psaní je! Před několika málo lety (pokud má čas ještě nějaký význam) jsem psal v kajutě na Cadkielině lodi a po paměti znovuvytvářel knihu, již jsem sepsal u bazilikálních oken Výsostného sídla. Jako kterýkoli řadový písař jsem opisoval text, jež jsem si bez obtíží vybavoval, a cítil jsem, že konám poslední smysluplný – nebo spíše poslední nesmyslný – skutek svého života.

A tak jsem psal a spal a vstával a znovu psal, inkoust letěl po papíře, až jsem nakonec znovuprožil okamžik, kdy jsem vkročil

do věže nebohé Valérie, tato věž na mě spolu se všemi ostatními promluvila a mně na ramena dolehlo hrdé břímě mužství a věděl jsem, že již nejsem mladíkem. Mezitím uplynulo dalších deset let, říkal jsem si. Toto líčení jsem ve Výsostném sídle sepsal s deseti-letým odstupem. Nyní je tomu snad sto let či více. Kdo ví?

Na palubu jsem si vzal úzkou olověnou truhlici s dobře přiléhajícím víkem. Dopředu jsem věděl, že ji můj rukopis zaplní, a také zaplnil. Zavřel jsem víko, truhlici uzamkl, nastavil svou pistoli na nejnižší výkon a víko s truhlicí jsem paprskem svařil v jedno.

Cesta ven na palubu vede podivnými lodními chodbami naplněnými hlasem, který se v nich rozléhá, a třebaš není slyšet zřetelně, vždy je mu rozumět. U průlezu je třeba obléct vzdušné roucho, neviditelnou vlastní atmosféru, již na pohled neudrží nic než lesklý náhrdelník z propojených válců. Roucho má vzdušnou kápi na hlavu, vzdušné rukavice (které se však ztenčí, když něco uchopíte, a proniká do nich chlad), vzdušné boty a tak dále.

Tyto lodě plující mezi hvězdami nejsou jako urthské lodě. Namísto paluby a trupu mají palubu za palubou, takže překonáte zábradlí jedné a shledáte, že kráčíte po další. Paluby jsou ze dřeva, jež smrtícímu chladu odolá lépe nežli kov, kovem a kamenem jsou však podloženy.

Z každé paluby vyřáží stěžně stokrát vyšší než Vlajková věž v Citadele. Každá jednotlivá část se jeví rovná, avšak když se zahledíte, kam stěžně ubíhají – je to jako hledět na úmornou cestu táhnoucí se za obzor –, spatříte, že se sotva znatelně stáčí, ohýbány větrem ze sluncí.

Stěžňů je nespočet, každý nese tisíc ráhen a na každém ráhu je rozvinuta plachta barvy koptu a stříbra. Plachty pokrývají oblohu tak, že pokud si z paluby někdo přeje spatřit citronovou, bílou, fialovou a růžovou výheň vzdálených sluncí, musí napínat zrak, aby je mezi plachtami zahlédl, právě tak, jako by jej napínal, pokud by je chtěl zahlédnout mezi mračny za podzimní noci.

Stává se, jak mi sdělil stevard, že se některý námořník v ráhnoví neudrží. Na Urthu takový nešťastník obvykle dopadne na palubu a zemře. Zde nic podobného nehrozí. Přestože je koráb tak mocný a naplněný takovými poklady, přestože je nám jeho střed mnohem blíže nežli urthský střed těm, kdo po Urthu kráčejí, přitažlivost je zde pouze slabá. Neopatrný námořník se vznáší mezi úpony, pluje jako chmýří bodláku a nejhorším následkem jsou mu posměšky jeho druhů, jejichž hlasy však neslyší. (Prázdnota totiž každý hlas kromě hlasu mluvčího pohltí, pokud se dvojice nepřiblíží natolik, aby vzdušné oděvy splynuly v jednu atmosféru.) A jak jsem slyšel, kdyby tomu tak nebylo, burácení sluncí by ohlušilo vesmír.

O tomto všem jsem při vstupu na palubu věděl pouze málo. Bylo mi známo, že si budu muset vzít náhrdelník a že průlezy jsou ustrojeny tak, aby se vnější dveře otevřely teprve po uzavření vnitřních, to však bylo téměř vše. Představte si tedy můj údiv ve chvíli, kdy jsem s olověnou schránou pod paží vyšel ven.

Nade mnou se zdvíhaly černé stěžně a jejich stříbrné plachty, řada nad řadou, až se zdálo, že snad rozhrnou samotné hvězdy. Lanová mohlo být z pavučin, pokud by je usoukal pavouk velký jako loď sama – a loď svou velikostí přesahovala ledajaký ostrov honosící se panským sídlem a erbovníkem, jenž ve svých očích div není monarchou. Již paluba sama byla rozlehlá jako pláň a vyžádalo si veškerou moji odvahu, abych na ni vůbec vkročil.

V kajutě, kde jsem seděl a psal, jsem si byl sotva vědom, že má hmotnost poklesla o sedm osmin. Nyní jsem si připadal jako duch, či spíše jako muž z papíru, vhodný manžel pro papírové ženy, které jsem vybarvovala a pořádala jim přehlídky jako malá. Vítr ze sluncí je slabší nežli nejmírnější zefýr na Urthu, přes jeho nepatrnost jsem jej však cítil a bál se, aby mne neodvál. Nad palubou jako bych se spíše vznášel, než abych po ní šel, a vím, že tomu tak vskutku bylo, síla náhrdelníku totiž mezi prkny a podrážkami mých bot udržovala nášlapnou vrstvu vzduchu.

Rozhlížel jsem se po námořnících, kteří by mi poradili, kudy se nejlépe pustit vzhůru, domníval jsem se totiž, že jich paluby budou plné jako na našich lodích na Urthu. Nikde nikdo: každý člen posádky, aby mu vzdušné roucho nezatuchlo, zůstává v podpalubí, pokud jej není třeba nahoře v ráhnoví, což je málokdy. Ve své nevědomosti jsem hlasitě zavolal. Přirozeně mi nikdo neodpověděl.

Jeden stěžeň stál několik provazců ode mě, při pohledu na něj mi však bylo jasné, že výstup pro mě nepřichází v úvahu: byl tlustší než jakýkoli strom, který kdy zdobil naše lesy, a hladký jako kov. Vykročil jsem, naplněný stovkou zbytečných obav a nic netuše o skutečných nebezpečnostech, jež podstupuji.

Velké paluby jsou ploché, aby námořníci mohli dávat znamení druhům opodál. Pokud by se paluby zaoblovaly a jejich povrch by byl všude rovnoměrně vzdálen od hladu lodí, lodníci by se mohli vzdálit tak, že by na sebe neviděli, jako loď skryté jedna před druhou za obzorem druhdy na Urthu. Jelikož jsou však paluby ploché, neustále budí svažitý dojem, nestojíte-li ovšem v jejich středu. I přes mou nízkou hmotnost se mi tudíž jevilo, že stoupám do přízračného kopce.

A stoupal jsem do něj po mnoho nádechů, řekněme půl hlídky. Mlčenlivý prostor jako by drtil mého ducha, ticho bylo hmatatelnější nežli loď. Slyšel jsem své nerovnoměrné kroky na prknech a příležitostné kolotání nebo hučení pod nohama. S výjimkou těchto slabých ruchů se neozývalo nic. Už od dob, kdy jsem jako dítě usedal na hodinách mistra Malrubia, jsem věděl, že prostor mezi slunci zdaleka není prázdný: probíhá v něm mnoho set, možná mnoho tisíc plaveb. Jak jsem se dozvěděl později, ještě to není vše – undina, s níž jsem se dvakrát setkal, mi řekla, že propastí někdy plave i ona, a letělo jí též okřídlené stvoření, jež jsem zahlédl v knize otce Inira.

Nyní jsem nahlédl, čeho jsem si doposud nebyl řádně vědom: že jsou veškeré tyto lodě a ohromní tvorové pouze hrstkou semen roztroušených v poušti, jež po setbě zůstává stále stejně prázdná.

Byl bych se obrátil a odkulhal zpět do kajuty, pochopil jsem však, že až bych jí dosáhl, pýcha by mne znovu vyhnala.

Nakonec jsem dospěl k špatně znatelným pavučinkám lan sestupujících shůry, na nichž někdy hrálo světlo hvězd a jindy se ztrácely v temnotě nebo na pozadí závrtných stříbrných hra-
deb tvořených horními partiemi plachtoví na následující palubě. Třebaže se lana jevila drobná, bylo každé tlustší než velké sloupy naší katedrály.

Kromě vzdušného roucha jsem na sobě měl též vlněné. Jeho lem jsem si nyní uvázal kolem pasu a vytvořil tak jakýsi vak či kapsu, kam jsem mohl odložit schránu. Napřel jsem veškerou sílu do zdravé nohy a skočil.

Jelikož se mi celá má bytost jevila jako pouhé chmýří per, očekával jsem, že budu stoupat pomalu a popluji vzhůru stejně, jak prý v lanoví plují námořníci. Nebylo tomu tak. Odrazil jsem se stejně prudce jako nejlepší skokani zde na Ušas, ba možná prudčeji, avšak na rozdíl od nich jsem nezačal téměř okamžitě zpomalovat. Prvotní rychlost mého skoku přetrvávala nezměněna – řítil jsem se vzhůru a stále vzhůru a pocit to byl skvostný a děsivý.

Úděs brzy zesílil, nedokázal jsem totiž udržet kýženou pozici. Nohy samy od sebe stoupaly, až jsem letěl zpola bokem, a nakonec jsem se v prázdnotě roztočil jako meč vyhozený do vzduchu v okamžiku vítězství.

Mihlo se kolem mě zářivé lano, těsně z dosahu. Uslyšel jsem přiškrcený výkřik a až posléze si uvědomil, že vyšel z mého hrdla. Předě mnou zářilo další lano. Volky nevolky jsem se k němu řítil, jako bych se řítil na nepřítele; zachytil jsem je a držel, ačkoli se mi při tomto vypětí málem vykloubily paže a olověná schrána – jež mi prudce prolétla kolem hlavy – mě málem zaškrtila mým rouchem. Obemkl jsem ledové lano nohama a podařilo se mi popadnout dech.

Po zahradách Výsostného sídla se potulovalo mnoho vřešťanů, a jelikož je níže postavení sloužící (kopáči, portýři a podobně) příležitostně lovili jako potravu, stranili se lidí. Často jsem závistivě

přihlížel, jak vybíhají po tom či onom kmeni a nespádnou, ba si nejsou mučivého hladu Urthu vůbec vědomi, jak se zdá. Nyní jsem se v takové zvíře proměnil sám. Loď si mě téměř neznametelně stahovala a připomínala mi tak, že směr dolů je tam, kde se nachází rozsáhlá paluba, nebyla to však ani vzpomínka na vzpomínku: kdysi, možná, jsem jaksi padal. Vybavoval jsem si, jak se mi tento pád vybavoval.

Lano se však poněkud podobalo cestě pampou: zamířit jedním směrem bylo stejně snadné – velmi snadné – jako zamířit druhým. Svými početnými prameny mi skýtalo tisíce chyty a drápal jsem se po něm jako drobný tvor s dlouhými běhy, zajíc poskakující po kládě.

Lano brzy dospělo k jedné lodní kulatině, k ráhnu držícímu nižší plachtu hlavního stěžně. Přeskočil jsem na jiné, tenčí lano a z něj na třetí. Když jsem vystoupal na kulatinu, k níž bylo přichyceno, shledal jsem, že už vlastně nestoupám: šeptané *dolů* umlklo a šedavě hnědý trup lodi jednoduše plul kdesi, kam jsem sotva dohlédl.

Nad mou hlavou se dále zvedala jedna stříbrná plachta za druhou, v řadě zdánlivě stejně nekonečné jako předtím, než jsem do lanoví vystoupal. Napravo a nalevo se odkláněly stěžně na ostatních palubách, podobné hrotům šípů na ptáky, či spíše opeření takovýchto šípů, za nejbližšími stěžni se totiž nacházely další, vzdálené přinejmenším desítky leguí. Jako prsty Nestvořeného ukazovaly k okrajům vesmíru a jejich nejvyšší hvězdné plachty nebyly než zrcátka lesklých cetek zanikajícími mezi třpytivými hvězdami. Z takového místa bych mohl schránu (jak jsem zamýšlel) hodit přes palubu, aby ji možná, pokud by Nestvořený dal, našel příslušník jiného pokolení.

Bránily mi v tom dvě překážky, z nichž první nebyla ani tak myšlenkou, jako spíše vzpomínkou, vzpomínkou na původní předsevzetí, učiněné ještě když jsem psal a veškeré spekulace o lodích hierodul pro mě byly nové: že vyčkám, dokud naše loď nepronikne matérií času. Prvotní rukopis svého líčení jsem již

svěřil knihovně mistra Ultana, kde jej čekala pouze tak dlouhá budoucnost jako celý náš Urth.

Jako cíl tohoto opisu jsem si (původně) předsevzal jiné univerzum. I v případě, že bych selhal ve velké zkoušce, jež mě čekala, úspěšně bych tak část našeho světa – třebaš sebenicotnější – vyslal za hranice vesmíru.

Zahleděl jsem se na hvězdy, slunce natolik vzdálená, že planety obíhající kolem nich byly neviditelné, byť některé mohly svými rozměry přesahovat Serenus, a viděl jsem též celé víry hvězd tak vzdálených, že jejich bezpočetné miliardy vypadaly jako hvězda jediná. Žasl jsem při vzpomínce, že mé ctižádosti se to vše kdysi jevilo příliš malé, a napadlo mne, zda se vesmír od té doby rozrostl (třebaže se podle prohlášení mystů již nerozrůstá), nebo zda jsem vyrostl já.

Ani druhá snad nebyla přímo myšlenkou, pouze instinktem a vše přemáhající touhou: chtěl jsem vystoupat na vrchol. Na obranu svého předsevzetí bych mohl uvést, že – jak jsem si byl vědom – se mi jiná taková příležitost nemusela naskytnout; také že jsem se v souladu se svým úřadem sotva mohl spokojit s něčím méně, než čeho pokaždé, když to žádala povinnost, dosahovali obyčejní lodníci; a tak dále.

To vše by byly racionalizace – samotná příležitost byla skvostná. Léta mi jedinou radost skýtala vítězství a nyní jsem se cítil být znovu chlapcem. Když jsem si přával vystoupit na Velký donjon, nikdy mě nenapadlo, že i Velký donjon sám si může přát vystoupat do nebes. Nyní jsem už byl moudřejší. Přinejmenším tato loď však stoupala až za jejich hranice a já si přál stoupat s ní.

Čím výše jsem se dostával, tím jednodušší a nebezpečnější můj výstup byl. Z mé hmotnosti již nezbyval ani zlomek. Znovu a znovu jsem skákal, zachycoval se otěží nebo zdviží, vždy se na ně vyškrábal tak, abych měl oporu pro nohy, a znovu skočil.

Po tuctu takových dílčích výstupů jsem si uvědomil, že nemám důvod zastavovat dříve nežli na vrcholu stěžně – že mě tam vynese jeden jediný skok, pokud tomu sám nezabráním. Vznesl

jsem se poté jako raketa v předvečer letního slunovratu a snadno bych si byl s to představit, že právě tak i hvízdám nebo za sebou nechávám chvost červených a modrých jisker.

Kolem se hnalo nekonečné procesí plachet a lan. V jednu chvíli jako bych spatřil nezřetelný zlatý tvar se šarlatovým žilkováním, zavěšený (zdálo se) v prostoru mezi dvěma plachtami. Nevěnoval jsem mu přílišnou pozornost a pokládal jej za přístroj umístěný tak, aby se nacházel v blízkosti hvězd – nebo snad jen za předmět ponechaný z nedbalosti na palubě, odkud po jakési drobné změně kurzu odplul.

A stále jsem se řítíl vzhůru.

Spatřil jsem stěžňový koš. Natáhl jsem se po jedné zdviži; ty zde již byly sotva tlustší nežli mé prsty, třebaže každá plachta by přikryla stovky luk.

Zmýlil jsem se v odhadu a na zdviž jsem těsně nedosáhl. Kolem se mihla další.

A další – přinejmenším tři lokty z dosahu.

Pokusil jsem se přetočit jako plavec, svedl jsem však toliko zvednout koleno. Zářivá lana byla od sebe značně vzdálena už hluboko dole, kde jich na tento jediný stěžněň připadalo přes sto. Nyní zbývala pouze úpona na nejvyšší plošině. Mé prsty se o ni otřely, sevřít ji však nedokázaly.

Pátý námořník

Můj život dospěl ke konci a já si toho byl vědom. *Samruk* na pomoc námořníkům, kteří by spadli do vody, táhl za zádí dlouhé lano. Nebylo mi známo, zda je naše loď táhne také, avšak ani v takovém případě by mi nijak nepomohlo. Má potíž (má tragédie, jsem v pokušení napsat) nespočívala v tom, že jsem přepadl přes zábradlí a skončil ve vodě za kormidlem, nýbrž že jsem vystoupal nad celý les stěžňů. A tak jsem od lodi nadále stoupal – či se spíše vzdaloval, stejně dobře totiž mohlo jít o pád hlavou dolů – rychlostí nabytou při odrazu.

Loď pode mnou, nebo přinejmenším ve směru, jímž mířily mé nohy, působila jako zmenšující se stříbrný kontinent, černé stěžně a kulatiny byly štíhlé jako tykadla cvrčků. Kolem mě nerušeně hořely hvězdy, plály s nádherou na Urthu nevídanou. Na okamžik, nikoli proto, že bych si podržel jasnou mysl, nýbrž proto, že jsem jí pozbyl, jsem Urth hledal: bude zelený, říkal jsem si, jako zelená luna, avšak s bílými čepičkami tam, kde se k našim prochlazeným územím blíží pláne ledu. Nenalezl jsem ani jej, ani šarlatem prokvetlý oranžový kotouč starého Slunce.

Nato jsem pochopil, že hledám na špatném místě. Pokud by Urth byl vůbec vidět, pak za zádí. Pohlédl jsem tím směrem a spatřil nikoli náš svět, nýbrž rozrůstající se, rotující, závrtný

vír barvy koptu, tedy černější než černý. Byl jako jakýsi ohromný trychtýř nebo malström prázdnoty, obepínal jej však kruh barevného světla, podobný miliardě miliard tančících hvězd.

Tehdy jsem pochopil, že se zázrak udál, aniž jsem si jej povšiml, udál se, zatímco jsem přepisoval jakousi topornou větu o mistru Gurloovi nebo askiánské válce. Pronikli jsme tkanivem času a koptěný vír vyznačoval konec vesmíru.

Nebo jeho počátek. Pokud počátek, pak byly hvězdy v tetelivém kruhu setbou mladých sluncí a jediným skutečně čarodějným kruhem, jež měl tento vesmír kdy poznat. Radostně jsem jim křikl na pozdrav, třebaže jsme můj hlas slyšeli pouze Nestvořený a já.

Přitáhl jsem si roucho a vytáhl z něj olovenou schránu; oběma rukama jsem ji podržel nad hlavou; a odmrštíł jsem ji, jása je – odmrštíł ji ze svého neviditelného vzdušného roucha, z blízkosti lodi, z vesmíru, který jsme schrána a já dosud znali, a do nově utvářeného všehomíra, jako poslední obětinu toho starého.

Můj osud mě okamžitě popadl a trhl mnou nazpět. Nikoli přímou dolů tam, kde jsem opustil palubu – to by se mi snadno mohlo stát osudným –, nýbrž dolů a vpřed, takže jsem viděl, jak se kolem mě řítí stěžňové hlavice. Zkroutil jsem krk, abych viděl tu, která následuje: byla poslední. Kdybych se nacházel loket nebo dva napravo, mohl mi samotný vrchol stěžně rozrazit lebku. Místo toho jsem se mihl mezi tímto posledním výběžkem a ráhnem nejvyšší plachty, výpustová lana jsem měl daleko mimo dosah. Předstihl jsem loď.

V ohromné vzdálenosti a pod dočista odlišným úhlem se vynořil další z nespočetných stěžňů. Plachtami byl obsypaný jako strom listím, a nebyly to plachty čtyřúhelníkové, už dobře známé, nýbrž trojúhelníkové. Nějakou dobu se zdálo, že předstihnu i tento stěžň, a poté zase, že do něj narazím. V panice jsem se zachytil stěhu létavky.

Zatočil jsem se kolem něj jako vlajka v proměnlivém větru. Nějakou dobu jsem se jeho bodavého chladu držel a ztěžka oddechoval a pak jsem napjal veškerou sílu v pažích a podél

čelenu – jímž tento poslední stěžeň přirozeně byl – se vrhl dolů. Myslím, že by mi nevadilo, kdybych se v plné rychlosti srazil s přídí: mé největší přání, jediné přání, bylo dotknout se trupu, kdekoli a jakkoli.

Namísto toho jsem narazil do stěhovky a klouzal po jejím ohromném stříbrném povrchu. Vskutku povrchu, jako by ničím než povrchem ani nebyla: její tělo vydalo za méně než dech, téměř jako by ji rovněž tvořilo světlo. Obrátila mě, roztočila a jako list zmítaný a převrácený větrem mě seslala nazpět na palubu.

Zda jsem se vrátil na tutéž, na níž jsem výstup započal, to jsem se nikdy s jistotou nedozvěděl. Ležel jsem s rozhozenými údy a popadal dech, chromá noha byla agonie sama. Přitažlivost lodi mě držela, avšak sotva.

Mé zoufalé lapání po dechu nebralo konce, ba ani nezpomalovalo, a po stovce zalapání jsem pochopil, že mě mé vzdušné roucho neudrží při životě o mnoho déle. Pokusil jsem se vstát. Třebaže jsem se již zpola dusil, podařilo se mi to málem až příliš snadno a téměř jsem znovu vystřelil vzhůru. Pouhý provazec ode mě se nacházel průlez. Dopotácel jsem se k němu, z posledních sil jej zprudka otevřel a pak jsem jej za sebou zabouchl. Vnitřní dveře jako by se otevřely téměř samy.

Vzduch se mi okamžitě osvěžil, jako by do zatuchlé cely pronikl jakýsi vznešený mladý vánek. Abych proces urychlil, při vstupu do chodby jsem si sňal náhrdelník a poté postál, vdechoval chladný, čistý vzduch a sotva vnímal, kde jsem, nepočítáme-li požehnané vědomí, že jsem se vrátil do lodi a nejsem bludný vrak, který odplul z dosahu jejích plachet.

Chodba byla úzká a jasná, bolestivě ji osvětlovala modrá světla pomalu šplhající po stěnách a stropě. Tato světla blikala a působila dojmem, že do chodby nahlízejí a nejsou její součástí.

Nenacházím-li se v bezvědomí či téměř v bezvědomí, z paměti mi nic nevyklouzne: vybavoval jsem si každou chodbu mezi kajutou a průlezem, jenž mě propustil na palubu, a tato k nim nepatřila. Většina jich byla zařizena jako přijímací salóny na zámcích,

s obrazy a naleštěnými podlahami. Zde hnědé dřevo paluby nahradil zelený koberec podobný trávě, z něž se zdvíhaly zoubky zachycující podrážky mých bot a budící tak ve mně dojem, že čepele malých modrozelených stébel jsou vskutku čepelemi.

Stál jsem tedy před rozhodnutím, a to rozhodnutím, jež mi nebylo po chuti. Průlez se nacházel za mnou. Mohl jsem znovu vyjít ven a palubu po palubě hledat svoji část lodi. Nebo jsem mohl dál kráčet touto širokou chodbou a hledat zevnitř. Tato možnost s sebou nesla tu nezměrnou nevýhodu, že jsem se mohl v útrobách lodi snadno ztratit. Bylo by to však horší nežli se ztratit v lanoví, jak se mi přihodilo? Nebo v nekonečném prostoru mezi slunci, jak se mi přihodilo téměř?

Stál jsem a rozvažoval, dokud jsem neuslyšel hlasy. Připomněly mi, že mám roucho dosud komicky omotané kolem pasu. Rozvázal jsem je, a sotva jsem byl hotov, lidé, jejichž hlasy jsem zaslechl, se ocitli na dohled.

Všichni byli ozbrojeni, zde však veškerá podobnost končila. Jeden vypadal jako v zásadě obyčejný člověk, jakého bylo den co den možné spatřit v docích Nessu, zatímco druhý patřil k pokolení, na které jsem při veškerých svých cestách nikdy nenarazil: výškou odpovídal exultantovi a jeho pleť neměla onu narůžověle snědou barvu, již ráčíme nazývat bílá, nýbrž vskutku bílou, bílou jako pěna, s korunou právě tak bílých vlasů. Třetí byla žena o málo menší než já, s postavou robustnější, než jsem kdy u ženy viděl. Za trojicí, téměř jako by ji před sebou hnala, se nacházela postava, která mohla patřit obrovitému muži v celotělové zbroji.

Domnívám se, že pokud bych to dovolil, beze slova by kolem mě prošli, stoupl jsem si však doprostřed chodby, přinutil je tak zastavit a vysvětlil jim, co se mi přihodilo.

„Věc jsem nahlásil,“ oznámila mi postava ve zbroji. „Někdo pro vás přijde nebo s vámi pošlou mě. Prozatím mě musíte následovat.“

„Kam jdete?“ zeptal jsem se, postava se však při mých slovech odvrátila a pokynula oběma mužům.

„Pojď,“ řekla žena a políbila mě. Nebyl to dlouhý polibek, zdálo se však, že je v něm jakási drsná vášeň. Žena mi sevřela paži, a to tak silně, že se snad mohla měřit s libovolným mužem.

Řadový námořník (který ve skutečnosti vůbec řadově nevypadal, měl totiž veselou a dosti pohlednou tvář a jižanské žluté vlasy) řekl: „Budete se muset přidat, jinak by nevěděli, kde vás hledat – jestli vás vůbec hledat budou. Nejspíš nebude tak zle.“ Mluvil za chůze přes rameno a já se ženou jsme šli za ním.

Bělovlasý muž řekl: „Možná mi můžete pomoci.“

Předpokládal jsem, že mě poznává, a protože jsem cítil, že potřebuji tolik spojenců, kolik jich svedu získat, řekl jsem mu, že pomohu, pokud to bude v mých silách.

„Pro lásku Danaidek, zmlkni,“ vyčínila mu žena. Mě se zeptala: „Máš zbraň?“

Ukázal jsem jí pistoli.

„S tím si tu budeš muset dávat pozor. Máš možnost její výkon nějak snížit?“

„Už se stalo.“

Ona i ostatní byli vyzbrojení arkebuzami, zbraněmi značně podobnými mušketám, avšak s poněkud kratšími, byt' tlustšími pažbami a štíhlejšími hlavněmi. Za pasem měla žena dýku; oba muži pak měli bolo, krátký, těžký nůž s širokou čepelí, používaný v džungli.

„Purn,“ představil se mi blondýn.

„Severián.“

Podal mi ruku a já ji přijal – byla to ruka námořníka, velká, drsná a svalnatá.

„Tohle je Gunnie...“

„Burgundofara,“ řekla žena.

„My jí říkáme Gunnie. A tohle je Idas.“ Pokynul k bělovlasému muži.

Ten ve zbroji hleděl do chodby za našimi zády, vyštěkl však: „Klid!“ Nikdy jsem neviděl nikoho, kdo by uměl hlavu otočit tak daleko jako on. „Jak se jmenuje?“ zašeptal jsem Purnovi.

Gunnie odpověděla za něj: „Sidero.“ Patrně v ní budil menší bázeň než v obou ostatních.

„Kam nás vede?“

Sidero kolem nás proklusal a rozrazil dveře. „Sem. Tady je to dobré. Naše jistota je veliká. Hodně se rozprostřete. Budu uprostřed. Nezpůsobujte žádnou újmu, pokud nebudete napadeni. Signály dávejte hlasem.“

„Ve jménu Nestvořeného,“ řekl jsem, „co že to máme dělat?“

„Hledat aporty,“ zabručela Gunnie. „Sidera si nemusíš moc vsímat. Když budou vypadat nebezpečně, střílej.“

Při řeči mě zároveň naváděla k otevřeným dveřím. „Bez obav,“ řekl Idas, „nejspíš tam žádné nebudou,“ a postavil se tak blízko za nás, že jsem vstoupil téměř automaticky.

Uvnitř vládla černočerná tma, avšak okamžitě jsem si byl vědom, že už nestojím na pevné podlaze, nýbrž na jakémsi roztřeseném mřížoví a že vstupuji do prostoru mnohem většího nežli obyčejná místnost.

Gunnie zpoza mě do temnoty nahlédla – o rameno se mi při tom otřely její vlasy a přinesly smíšenou vůni parfému a potu. „Rozsviť, Sidero. Lautr nic vevnitř nevidíme.“

Světla, která zaplála, měla nažloutlejší odstín nežli ta v chodbě, odkud jsme právě přišli, a žloutenková záře jako by ze všeho vysávala barvu. Naše čtveřice, natěsnaná v jednom hloučku, stála na podlaze z černých prutů tlustých nanejvýš jako mužský malíček. Zábradlí se zde nenacházelo a prostor před námi a pod námi (strop jsme měli přímo nad hlavami a jistě podkládal palubu) by pojal Věž matachínů.

Momentálně pojímal ohromnou změt nákladu: krabice, vědra, sudy a bedny všeho druhu, stroje a součástky strojů, pytle tvořené v mnoha případech měňavou průsvitnou blánou, hranice dřeva.

„Tam!“ štěkl Sidero. Ukázal na pavučinově tenký žebřík sestupující podél zdi.

„Jděte první,“ řekl jsem.

Nevyřítíl se na mě – nedělila nás ani píd' –, a tudíž jsem neměl čas tasit pistoli. Uchopil mne silou, která mě ohromila, přiměl mě o krok ustoupit a prudce mě postrčil. Na okamžik jsem vrávorál na okraji plošiny a drásal rukama vzduch; pak jsem spadl.

Na Urthu bych si bezpochyby zlomil vaz. Na lodi, dá se téměř říci, jsem se dolů snesl. Pomalost mého pádu nicméně nijak neztlumila hrůzu, již jsem při něm cítil. Viděl jsem, jak se nade mnou strop a plošina točí. Uvědomoval jsem si, že dopadnu na záda a sílu nárazu vstřebá páteř s lebkou, sám od sebe jsem se však přetočit nemohl. Tápal jsem po opoře a má představivost mi horlivě, horečně podstrkovala před oči stěh létavky. Čtveřice tváří, které na mě shlížely – Siderovo pancéřované hledí, Idasovy křídově bílé líce, Purnův široký úsměv, Gunnieiny krásné, kruté rysy –, vypadala jako masky z noční můry. A žádný nešťastník svržený ze Zvonové věže jistě neměl tolik času k úvahám nad vlastní smrtí.

Náraz při dopadu mi vyrazil dech. Po dobu sta nebo více úderů srdce jsem ležel a popadal jej právě tak, jako jsem lapal po vzduchu, když jsem se konečně vrátil do útrob lodi. Zvolna mi svitlo, že ačkoli jsem skutečně utrpěl pád, nebyl o nic horší, než kdybych během jakéhosi zlého snu o Týfónovi spadl z postele na koberec. Zvedl jsem se do sedu a neshledal, že bych měl něco zlomeného.

Kobercem mi byly štosy papíru, a jak jsem si pomyslel, Sidero musel vědět, že se zde nacházejí a že nepřijdu k úhoně. Nato jsem po svém boku uviděl bláznivě nahnutý mechanismus ježící se hřídelemi a pákami.

Zvedl jsem se na nohy. Plošina vysoko nade mnou zela prázdnotou a dveře do chodby byly zavřené. Pohledem jsem zapátral po pavučinovém žebříku, mechanismus však zakrýval všechny příčky kromě nejvyšších. Obešel jsem jej, přičemž mi sice překážely nerovnoměrně vyskládané štosy (byly převázané sisálovým motouzem, který místy praskl, takže jsem na listinách klouzal a smekal se jako na sněhu), výrazně mi však pomáhala lehkost mého těla.

Jelikož jsem se díval pod nohy, tvora před sebou jsem nespatriil
až do chvíle, kdy jsem mu pohlédli přímo do slepé tváře.

♦ III ♦

Kajuta

Ruka mi sjela k pistoli – málem bezděčně jsem zbraň uchopil a zamířil. Střápaté stvoření se snad v ničem nelišilo od shrbené postavy salamandra, který mě jednou málem upálil v Traxu. Očekával jsem, že se také napřímí a odhalí planoucí srdce uvnitř.

Nestalo se tak a já příliš dlouho odkládal výstřel. Okamžik jsme čekali nehnutě; pak tvor prchl, poskakoval a štrachal se přes krabice a sudy jako nemotorné štěně prohánějící rtuťovitý míček, jímž však byl sám. Vypálil jsem, veden oním hanebným instinktem, který člověku velí zabít cokoli, co se jej bojí. Paprsek – stále potenciálně smrtící, třebaže jsem jej na zatavení olověné schrány nastavil na nejmenší sílu – prořízl vzduch a rozezněl jakýsi pevně působící ingot, jako by to byl gong. Ono stvoření, ať si bylo, čím chtělo, už se vzdálilo přinejmenším na tucet loktů a vzápětí zmizelo za sochou v ochranném obalu.

Někdo vykřikl a mně připadlo, že podle zastřeného kontraaltu poznávám Gunnie. Ozval se zvuk, jako když zazpívá letící šíp, a pak výkřik z dalšího hrdla.

Střápaté stvoření přiskákalo nazpět, tentokrát jsem však již byl při smyslech a nevystřelil jsem. Objevil se Purn a vypálil z arkebuzy, opsal jí oblouk jako ptáčníci. Namísto výboje, který jsem očekával, střílela provázek, cosi pružného a rychlého, co se

v podivném světle zdálo černé a při letu zpívalo tak, jak jsem slyšel už před malou chvílí.

Černý provázek střapatého tvora zasáhl a ovinul jednou či dvěma smyčkami, jiný účinek však podle všeho neměl. Purn křikl a skočil jako luční koník. Do té doby jsem si neuvědomoval, že v tomto ohromném prostoru také mohu skákat tak jako na palubě, nyní jsem jej však napodobil (především proto, že jsem nechtěl ztratit z dosahu Sidera, dokud se nepomstím) a div jsem si nerozrazil hlavu o strop.

Ze vzduchu se mi nicméně naskytl skvostný výhled na nákladový prostor pode mnou. Střapatý tvor, jenž by pod urthským sluncem možná měl béžovou barvu, nyní navzdory černým pruhům skákal jako zběsilý. Siderova arkebuza jej přímo před mýma očima pokryla dalšími šmouhami. Purn už byl téměř u něj, stejně jako Idas a Gunnie, která páčila přímo za běhu a velkými skoky se v neuspořádaném nákladovém prostoru přenášela z jednoho vyvýšeného místa na druhé.

Dosedl jsem blízko nich, nejistě vystoupal na nakloněný závěr horské karonády a sotva stihl zahlédnout, jak se ke mně střapatý tvor škrábe, než mi skočil téměř do náručí. Píši „téměř“, protože jsem jej nezachytil a on se rozhodně nezachytil mě. Navzdory tomu jsme zůstali pohromadě – černé provázky přilnuly k mému oděvu stejně dobře jako střapatcovi k jeho placatým proužkům (ani kožešině, ani peří).

Vzápětí poté, co jsme se z karonády svalili, jsem objevil ještě další vlastnost provázků: po natažení se znovu stáhly, a to těsněji než na původní délku a s velkou silou. Má snaha o vyproštění vedla k tomu, že jsem skončil spoutaný ještě pevněji, což Gunnie a Purnovi zavdalo důvod k mimořádnému veselí.

Sidero křížem krážem pokryl střapatce čerstvými provázky a pak dal Gunnie pokyn, ať mě osvobodí. Odřízla mě svou dýkou.

„Děkuji,“ řekl jsem.

„Tohle se stává v jednom kuse,“ ujistila mě. „Jednou jsem se takhle přilepila ke koši. Nic si z toho nedělej.“

Purn a Idas už spoutaného tvora odnášeli a Sidero je vedl. Vstal jsem. „Musím přiznat, že posměchu jsem odvykl.“

„Odvykl? Nevypadáš, že bys na něj byl někdy zvyklý.“

„Jako učeň. Mladším učňům se posmívali všichni, zvlášť ti starší.“

Gunnie pokrčila rameny. „Když se nad tím zamyslíš, je k smíchu půlka všeho, co člověk dělá. Třeba že spí s otevřenou pusou. Když jsi palubní mistr, nikdo se nezasměje. Ale jinak ti do ní nejlepší kamarád strčí chuchvalec prachu. Nesnaž se to ze sebe stáhnout.“

Černé provázky se mi přilepily k vlasu sametové košile – poškubával jsem za ně. „Měl bych nosit nůž,“ řekl jsem.

„Chceš říct, že nenosíš?“ Soucitně na mě pohlédla očima stejně velkýma, temnýma a měkkýma jako kravka. „Vždyť nůž má mít každý.“

„Nosíval jsem meč,“ řekl jsem. „Po nějaké době jsem s tím přestal, s výjimkou obřadů. Při odchodu z kajuty jsem se domníval, že má pistole více než postačí.“

„V boji. Ale kolik ty se toho tak nabojuješ, když vypadáš, jak vypadáš?“ O krok ustoupila a předstírala, že můj vzhled hodnotí. „Myslím, že si s tebou málokdo bude chtít začít.“

Ve skutečnosti byla v námořnických vysokých botách s tlustou podrážkou stejně vysoká jako já. Kdekoli, kde muži a ženy něco váží, by také byla stejně těžká: její kosti nesly řádnou muskulaturu, již kryla nepominutelná vrstva tuku.

Zasmál jsem se a připustil, že když mě Sidero shodil z plošiny, nůž by mi býval přišel vhod.

„Ale kdepak,“ vyvedla mě z omylu. „Na toho kdybys vzal nůž, tak ho ani neškrábneš.“ Zazubila se. „Jak řekl bordelpapá, když dorazil námořník.“ Zasmál jsem se a Gunnie se do mě zavěsila. „Nůž beztak není v první řadě k boji. Je na práci, takovou nebo makovou. Jak chceš bez nože řezat lana nebo otvírat krabice s příděly? Měj cestou oči na stopkách. Nikdy nevíš, co se v takovémhle nákladovém prostoru najde.“

„Jdeme špatně,“ upozornil jsem ji.

„Znám jinou cestu, a jít zpátky tou původní by znamenalo, že nic nenajdeme. Je moc krátká.“

„Co jestli Sidero zhasne?“

„Nezhasne. Jakmile tady světla probudíš, už zůstanou jasná, dokud je komu svítit. Helemese, něco vidím. Podívej.“

Podíval jsem se a náhle si byl jistý, že si nože všimla již při našem honu na střapaté stvoření a pouze předstírá, že ho našla nyní. Viditelná byla toliko kostěná střenka.

„Bez obav. Nikdo nebude řešit, že sis ho vzal.“

„Přemýšlel jsem nad něčím jiným,“ sdělil jsem jí.

Jednalo se o lovecký nůž se zúženou špicí a těžkou, asi dvě pídě dlouhou čepelí s pilovitým hřbetem. Jako stvořený na hrubou práci, pomyslel jsem si.

„Vezmi si i tu pochvu. V ruce ho celý den nosit nemůžeš.“

Pochva byla z prosté černé kůže, patřila k ní však kapsička, v níž se kdysi nacházel jakýsi drobný nástroj, a to mi připomnělo kapsu na brousek v pochvě z lidské kůže, určené pro *Terminus est*. Už tak jsem v noži nacházel zalíbení, a po tomto objevu ještě vzrostlo.

„Dej si to na opasek.“

Poslechl jsem a umístil pochvu nalevo, kde vyvažovala tíhu pistole. „Na takto velkém plavidle bych očekával lepší péči o náklad.“

Gunnie pokrčila rameny. „Tohle žádný náklad ani není. Spíš haraburdí. Víš, jak je loď uspořádaná?“

„Nemám nejmenší tušení.“

Zasmála se. „To asi nikdo. Různě nad tím všichni spekulujeme, ale většinou nakonec zjistíme, že jsme vedle. Aspoň částečně.“

„Čekal bych, že svou loď budete znát.“

„Je moc velká a je na ní až moc míst, kam nás nikdy nevezmou a sami je nenajdeme a nedostaneme se tam. Ale je sedmiboká – to aby se na ni vešlo víc plachet, jasné?“

„Rozumím.“

„Na některých palubách – myslím, že třech – sahají nákladové prostory hluboko. Hlavní náklad se ukládá tam. Prostory na ostatních čtyřech mají tím pádem tvar klínu. Někam se dává haraburdí, jako třeba sem. Někde jsou kajuty, ubikace posádky a nevím co. A ty ubikace mi připomínají, že už se radši vrátíme.“

Dovedla mě k dalšímu žebříku, k další plošině. Řekl jsem: „Jaksi jsem očekával, že vyjdeme tajným panelem v obložení, nebo snad jen že toto haraburdí, jak je nazýváš, v průběhu naší cesty přejde v zahradu.“

Gunnie zavrtěla hlavou a pak se široce usmála. „Vidím, že už jsi z lodi kousek viděl. Jsi taky básník, hm? A dobrý lhář, vsadila bych se.“

„Býval jsem urthským autarchou. To špetku lhaní vyžadovalo, z jistého úhlu pohledu. Říkali jsme mu diplomacie.“

„Tak abys věděl, tohle je pracovní loď, jenom ji prostě nepostavili lidi jako ty a já. Autarcha – to jako žes měl na povel celý Urth?“

„Ne, na povel jsem měl pouze malou část, třebaže mi vládá nad ním po právu náležela. A od počátku své cesty vím, že pokud uspěji, při návratu autarchou nebudu. Vypadáš, že to na tebe nedělá práždný dojem.“

„Světů je tolik,“ odpověděla mi. Zničehonic se přikrčila a odrazila, vznesla se do vzduchu jako velký modrý pták. Třebaže jsem takto již skákal také, vidět při tom ženu bylo zvláštní. Vzestup ji vynesl loket nebo méně nad plošinu a bez přehánění bylo možné říci, že se na ni snesla.

* * *

Bezmyšlenkovitě jsem předpokládal, že ubikací posádky bude místnost úzká jako příďový kastel na *Samruku*. Ve skutečnosti šlo o mnohapolazní spleť velkých kajut, z nichž se vycházelo na ochozy kolem společné ventilační šachty. Gunnie mi oznámila, že se musí vrátit do služby, a doporučila mi porozhlédnout se po prázdné kajutě.

Měl jsem na jazyku, že už kajutu mám a odešel jsem z ní před pouhou hlídkou, cosi mě však zadrželo. Přikývl jsem a zeptal se, ve které části mám nejlépe hledat – správně si to vyložila jako nepřímou otázku, kde budu nejbližší k ní. Nasměrovala mě a rozešli jsme se.

Na Urthu se starší zámky otevírají zaklínadly. Má lodní komnata byla mluvicím zámkem osazena také, a ačkoli u průlezů jsem se bez zaklínadel obešel a dveře, které rozrazil Sidero, je také nepožadovaly, zámky na olivových dveřích kajut pro lodníky byly rovněž tohoto typu. První dva, k nimž jsem se přiblížil, mě informovaly, že kajuty, jež střeží, jsou obsazeny. Jistě šlo o velmi staré mechanismy: všiml jsem si počínajících rozdílů v jejich osobnostech.

Třetí mě vyzval, ať vstoupím. „Krásná kajuta!“ lákal.

Zeptal jsem se, jak dlouho je krásná kajuta neobsazená.

„Nevím, můj pane. Už mnoho plaveb.“

„Neříkej mi můj pane,“ napomenul jsem ho. „Ještě jsem se nerozhodl, že si tvou kajutu vyberu.“

Žádná odpověď nezazněla. Inteligence takových zámků je jistě velmi omezená, jinak by je bylo možné uplatit a nepochybně by brzy propadly šílenství. Dveře se po chvíli otevřely. Vstoupil jsem.

V porovnání s mou lodní komnatou tato kajuta krásná nebyla. Nacházely se v ní dva úzké kavalce, šatník a truhla, v rohu pak hygienické zařízení. Vše pokrývala tak tlustá vrstva prachu, že jsem si snadno dokázal představit, jak jej větrací mřížka vyfukuje v podobě šedých oblak, třebaš by tato oblaka mohl spatřit pouze někdo nadaný schopností stlačit čas stejně, jako jej stlačovala loď – snad člověk, který by žil jako strom, pro nějž je každý rok dnem, nebo jako Gyoll, ubíhající údolím Nessu po celé věky světa.

V zamyšlení nad takovými otázkami, jimiž jsem se obíral o mnoho déle, nežli mi nyní zabralo o nich napsat, jsem v šatníku našel červený hadr, navlhčil jej v umyvadle a počal stírat prach. Když jsem si uvědomil, že mám již očištěnou vrchní stranu truhly a ocelový rám jednoho kavalce, pochopil jsem, že už jsem se

rozhodl zůstat, třebaš podvědomě. Svou lodní komnatu přirozeně naleznu, říkal jsem si, a většinou budu přespávat v ní.

Tuto kajutu jsem si však mínil ponechat rovněž. Až se dostaví nuda, říkal jsem si, přidám se k posádce a díky tomu se o obsluhu lodi dozvim více, než bych kdy mohl jako cestující.

Šlo mi rovněž o Gunnie. Náručím mi prošel dostatek žen na to, abych o jejich počtu zcela ztratil pojem – člověk se brzy dovítí, že splynutí, které lásku neposílí, ji zmrzačí –, a často jsem myslel na nebohou Valérii, přece jsem však po Gunnie a její náklonnosti lačnil. Jako autarcha jsem měl jen málo přátel s výjimkou otce Inira a Valérie mi byla jedinou ženou. Gunniein úsměv mi čímsi připomněl mé šťastné dětství s Teou (jak se mi po ní dosud stýská!) a dlouhé putování do Traxu s Dorkas. Tehdy jsem onu cestu pokládal za pouhé vyhnanství, takže jsem den co den spěchal vpřed. Nyní jsem věděl, že v mnoha ohledech byla létem mého života.

Znovu jsem hadr propláchl, vědom si, že jsem tak učinil již mnohokrát, ačkoli přesného počtu bych se nedobral. Když jsem se rozhlédl, odkud ještě utřít prach, spatřil jsem, že mám hotovo.

S matrací jsem si stejně snadno poradit nemohl, tak či onak jsem ji však očistit musel – byla stejně špinavá jako vše ostatní a jistě se dalo počítat s tím, že na ni v budoucnu budeme příležitostně chtít ulehnout. Vynesl jsem ji na ochoz vybíhající nad větrací šachtu a vyklepával ji, dokud z ní šel prach.

Když jsem byl hotov a svinoval ji s cílem odnést ji nazpět do kajuty, vítr vanoucí šachtou donesl divoký výkřik.

♦ IV ♦

Občané plachet

Zazněl zdola. Vyhlédl jsem přes větvičkově tenké zábradlí a uslyšel jej znovu – byl naplněný trýzní a osamělostí, jež se mezi kovovými můstky, mezi kovovými poschodími kovových kajut odrážely znovu a znovu.

Když jsem výkřik uslyšel, nejprve se mi zazdalo, že je můj, že se osvobodilo cosi, co jsem hluboko v sobě držel od onoho jitra, kdy jsem ještě za šera kráčet po pláži s akvastorem mistra Malrubia a spatřil, jak se Triskeleho akvastor rozplývá v třpytný prach – že se ode mě toto cosi oddělilo a nyní se nachází dole a ve slabém, ztraceném světle tam vyje.

Byl jsem v pokušení se přes zábradlí vrhnout, tehdy jsem totiž nevěděl, jak je šachta hluboká. Nakonec jsem prohodil matraci dveřmi nové kajuty a sestoupil po úzkém točitém schodišti, seskakuje z jednoho úseku na druhý.

Shora se propast šachty jevila neproniknutelná pohledem, podivná záře žlutých lamp do ní žhnula bezvýsledně. Předpokládal jsem, že v nižších patrech tato neprůhlednost zmizí, místo toho však houstla, až mi připomínala Baldandersovu oblačnou komoru, byť její neprostupnosti přece nedosahovala. Vířící vzduch zde zároveň byl teplejší a mlha, která vše halila, možná vznikala pouze tím, jak se teplý, vlhký vzduch z útrob lodí mísil

s chladnější atmosférou vyšších poschodí. Brzy jsem se v sametové košili zpotil.

Dveře mnoha kajut tu zely dokořán, uvnitř nicméně vládla tma. Kdysi, jak se mi alespoň jevilo, loď jistě měla početnější posádku či snad sloužila k převozu vězňů (pokud by zámky obdržely jiné pokyny, kajuty by dobře posloužily jako cely) nebo vojáků.

Výkřik se ozval znovu a provázel jej zvuk podobný zvonění kladiwa o kovadlinu, byť s podtónem, podle něhož jsem poznal, že nezní z kovárny, nýbrž z živých úst. Domnívám se, že v noci v tvrzi hor by tyto výkřiky byly děsivější nežli vytí pravlka. Jaký smutek, hrůza a samota, jaký strach a agonie v nich zněly!

Při zastávce na vydýchání jsem se rozhlédl. V níže situovaných kajutách se patrně nacházela uvězněná zvířata. Nebo snad blázní, tak jako jsme my z řad mučitelů uvrhovali do třetího podlaží žaláře klienty, jež bolest připravila o rozum. Určitě byly všechny dveře zavřené? Co když někteří tvorové uvěznění nebyli a v proniknutí do vyšších podlaží jim bránila buď pouhá náhoda, nebo strach z lidí? Vzal jsem do ruky pistoli a ujistil se, že je nastavená na nejnižší výkon a plně nabitá.

První letmý pohled dolů do vivária potvrdil mé nejhorší obavy. Na okraji ledovce se vlnily zamlžené stromy, vodopád překotně padal a zpíval, duna zdvíhala neplodný žlutý hřeben a mezi tím se kradlo na čtyřicet různých tvorů. Když jsem je sledoval po dobu tuctu nádechů, pojal jsem podezření, že se přece jen nacházejí v zajetí, a po padesáti jsem si tím byl jist. Každý však měl své vlastní území, malé či velké, a nemohli se mezi sebou mísit o nic více nežli šelmy v Medvědí věži. Jaká podivná snůška! Nevěřím, že by se takovou sbírku povedlo nashromáždit ani tomu, kdo by procesal každý močál a hvozď na Urthu. Někteří drmolili, jiní upřeně zírali, většina strnule ležela.

Zasunul jsem pistoli do pouzdra a zvolal: „*Kdo to vyl?*“

Měl to být pouze můj soukromý žert, avšak odpověď přišla: zaskuhrání ze zadní části vivária. Propletl jsem se mezi zvěří po

úzké a téměř neviditelné cestičce, o níž jsem se záhy dozvěděl, že ji zde vyšlapali lodníci pověření krmením.

Byl to střapatý tvor, jehož jsem pomohl polapit v nákladovém prostoru, a pohled na něj mě svým způsobem zahřál jako pohled na známého. Od chvíle, kdy jsem v pinase opustil zahrady Výsostného sídla a vystoupal na loď, jsem byl natolik osamělý, že se i opětovné setkání s takto podivným tvorem jevilo téměř jako znovushledání se starým přítelem.

Jelikož jsem pomáhal při jeho odchytu, tvor mě zajímal také sám o sobě. Když jsme jej pronásledovali, jevil se téměř kulovitý; nyní jsem shledal, že jde ve skutečnosti o jedno z oněch zvířat s krátkými údy i tělem, která obvykle žijí v norách – jinými slovy o něco na způsob pištuchy. Měl kulatou hlavu s krkem tak krátkým, že v něj bylo možné jen věřit – jevila se jako pouhé pokračování stejně kulatého trupu –, čtyři krátké nohy zakončené vždy čtveřicí dlouhých, tupých drápů s jedním krátkým a pokrývkou zplhlé, hnědo-šedé srsti. Upíral na mě pár jasných černých očí.

„Ubožáčku,“ řekl jsem. „Jak ses do toho nákladového prostoru vůbec dostal?“

Přistoupil na hranici neviditelné bariéry, v níž byl uzavřen. Nyní, když už se nebál, se pohyboval mnohem pomaleji.

„Ubožáčku,“ zopakoval jsem.

Postavil se na zadní, jako to někdy dělávají pištuchy, a přední tlapy téměř zkřížil na bílém břiše. Na bílé srsti měl dosud stříkance černého provázku. Připomněly mi, že je mám právě tak přilepené na košili. Zkusil jsem jejich zbytky otrhat a shledal, že už nedrží a některé se mi pod rukama drolí. Také ze střapatého tvora zřejmě odpadaly.

Tiše zaskuhral. Instinktivně jsem se natáhl a chtěl jej utěšit jako vyplašeného psa, pak jsem však ruku stáhl v obavě, aby mne nekousl nebo nepodrápal.

Vzápětí jsem se za svou zbabělost proklel. V nákladovém prostoru nikomu neublížil, a když jsem s ním zápasil, nic nenasvědčovalo, že mu jde o něco jiného nežli o útěk. Strčil jsem dovnitř

prst (bariéra, jak se ukázalo, pro mne bariérou nebyla) a tvora ze strany podrbal na drobné tlamě. Natočil hlavu zrovna tak, jako by ji natočil pes, a pod srstí jsem nahmatal drobná ouška.

Kdosi za mými zády pronesl: „Roztomilost sama, co?“ a já se ohlédl. Byl to Purn, široce se usmívající námořník.

Odpověděl jsem: „Působí neškodně.“

„To zpravidla jsou.“ Purn zaváhal. „Jen jich většina umře a odnese je to pryč. My z nich vidíme jen pár, aspoň co se říká.“

„Gunnie je označuje za aporty,“ poznamenal jsem. „Přemýšlel jsem nad tím. Přivádějí je sem plachty, že?“

Purn nepřítomně přikývl, také prostrčil prst bariérou a strápatého tvora pošimral.

„Sousedící plachty jsou jistě jako dvě velká zrcadla. Prohýbají se, takže někde – vlastně na více místech – musejí být rovnoběžné, a dopadá na ně záře hvězd.“

Purn znovu přikývl. „Ta nás žene do dále, jak řekl kapitán, když se ho zeptali na ženušku.“

„Znával jsem muže jménem Hethor, jenž do svých služeb přivolával smrtonosné tvory. A jiný jménem Vodalus – tomu nebylo lze důvěřovat, uznávám – mi tvrdil, že tak Hethor činí s pomocí zrcadel. Mám i přítele, který kouzla se zrcadly ovládá také, přestože ta jeho nejsou zlá. Hethor býval členem posádky na lodi, jako je tato.“

To Purna zaujalo. Prst zase stáhl a obrátil se na mě. „Víte, jak se jmenovala?“ zeptal se.

„Ta loď? Ne, patrně to nikdy nezmínil. Počkat... Plavil se prý na několika. „Dlouho jsem sloužil v posádce stříbřitě oplachtěných plavidel, stostěžníků, jejichž stěžně sahaly ke hvězdám.““

„Vida.“ Purn přikývl. „Podle některých existuje jen jedna. Občas si s tím lámu hlavu.“

„Jistě jich je mnoho. Už jako chlapci mi o nich vyprávěli, o lodích kakogenů kotvících v Lunárním přístavu.“

„To je kde?“

„Luna? To je měsíc mého světa, měsíc Urthu.“

„Takže to byly malé lodě,“ odtušil Purn. „Tendry a barkasy a tak dále. Nikdo nikdy netvrdil, že mezi různými světy různých sluncí nependluje spousta potěru. Ale tahle loď a další takové, pokud jich teda vůbec je víc, se většinou tak moc nepřibližují. Umějí to, ne že ne, ale není to hračka. A blíž kolem sluncí obvykle poletuje dost kamení.“

Objevil se bělovlasý Idas s náradím. „Ahoj!“ zavolal a já na něj mávl.

„Měl bych se pustit do práce,“ zamumlal Purn. „Ještě tady s tím druhým se o ně mám starat. Zrovna jsem je obcházel, jestli jim nic není, a v tu chvíli jsem uviděl vás, eee, eee...“

„Severián,“ pomohl jsem mu. „Býval jsem autarchou – vládařem – Společenství. Nyní jsem zástupcem Urthu a jeho vyslancem. Pocházíš z Urthu, Purne?“

„Asi jsem tam nikdy nebyl, anebo možná byl.“ Tvářil se zamyšleně. „Velký bílý měsíc?“

„Ne, je zelený. Možná jste navštívil Verthandi, slyšel jsem, že ta má měsíce světle šedé.“

Purn pokrčil rameny. „Nevím.“

To už u nás byl Idas a řekl: „Musí to být nádhera.“ Netušil jsem, o čem mluví. Purn se vzdálil a obhlížel zvěř.

Jako bychom byli dvojice spiklenců, zašeptal Idas: „Nedělejte si s ním starosti. Má strach, abych nenahlásil, že nic nedělá.“

„A nemáš strach, abych já nenahlásil tebe?“ zeptal jsem se. Idas mě čímsi popuzoval, byť třebas jen svou vůčihlednou slabostí.

„Takže znáte Sidera?“

„Řekl bych, že je moje věc, koho znám.“

„Podle mě neznáte nikoho,“ opáčil. A pak, jako by se dopustil pouhého společenského přešlapu: „Ale možná znáte. Nebo bych vás mohl seznámit. Seznámím vás, jestli chcete.“

„Chci,“ potvrdil jsem. „Při první příležitosti mě Siderovi představ. Žádám o návrat do své komnaty.“

Idas přikývl. „Zařídím. Možná by vám nevadilo, kdybych tam za vámi občas zašel na kus řeči? Nevíte – odpustíte snad, když to

tak řeknu – , nevíte nic o lodích a já nevím nic o místech, jako je ten... jak se to...“

„Urth?“

„Nic o světech. Viděl jsem pár obrázků, ale kromě nich znám jen tuhle svoloč.“ Neurčitě pokynul ke zvěři. „A to je vážně svoloč, bez výjimky. Ale možná že na světech existují i dobří tvorové, jen nikdy nepřežijí tak dlouho, aby se dostali na některou palubu.“

„Špatní určitě všichni nebudou.“

„Ale ano,“ řekl. „Ale ano, jsou. Musím po nich uklízet, krmit je a upravovat jim atmosféru, když je třeba, a nejradši bych je pozabíjel. To by mě ale Sidero a Zelezo zbili.“

„Nebo také zabili – neudivilo by mě to,“ odpověděl jsem. Ani v nejmenším jsem si nepřál, aby tento malicherný mužíček z ne-návisti vyhladil tak fascinující sbírku. „A pokládal bych to za spravedlivé. Sám na jednoho z těch tvorů vypadáš.“

„Ale kdepak,“ odvětil vážným tónem. „K nim patříte vy a Purn a ostatní. Já se na lodi narodil.“

Cosí v jeho vystupování mi prozradilo, že se mě pokouší zatáhnout do hovoru a rád se třeba i pohádá, jestliže díky tomu budu v konverzaci pokračovat. Osobně jsem žádnou chuť k povídání neměl, natož k hádce. Padal jsem únavou a hladu. Řekl jsem: „Pokud do této kolekce exotických živočichů patřím, máš se mi starat o potravu. Kde je lodní kuchyně?“

Idas krátce zaváhal a očividně se obíral myšlenkou na jakousi výměnu informací – navede mě, pokud nejdříve zodpovím sedm otázek o Urthu, nebo něco podobného. Poté pochopil, že jsem jej v takovém případě připraven srazit k zemi, a cestu do kuchyně mi popsal, ačkoli značně rozmrzele.

K výhodám paměti, jako mám já, tedy takové, která vše zachová a nic nezapomene, patří fakt, že se v podobných případech vyrovná papíru. (Jinou výhodu snad nakonec ani nemá.) V daném případě mi však neposloužila o nic lépe, nežli když jsem se pokoušel následovat pokyny lochaga peltastů, s nímž jsem se setkal na mostu přes Gyll. Idas bezesporu předpokládal, že vím o lodi

více, než jsem skutečně věděl, a že nebudu počítat dveře a hledat přesně dané odbočky.

Brzy jsem pochopil, že jsem sešel z cesty. Na místě, kde měly být jen dvě chodby, se větvyly tři, a slíbené schodiště se neobjevilo. Vrátil jsem se po vlastních stopách, našel místo, kde jsem (podle svého přesvědčení) zabloudil, a začal jsem od začátku. Téměř okamžitě jsem se ocitl v široké, rovné chodbě, jaká podle Idasových slov měla vést k lodní kuchyni. Usoudil jsem, že mi mé bloudění ušetřilo část předepsané trasy, a v dobré náladě jsem rázoval vpřed.

Na poměry lodi byla chodba skutečně široká a větrná. Její ovzduší jistě pocházelo přímo ze zařízení zajišťujících jeho oběh a očistu, vonělo totiž jako severní vánek o deštivém jarním dni. Podlahu netvořila ani podivná tráva, s níž jsem se setkal dříve, ani rošty, k nimž jsem si již vypěstoval nenávisť, nýbrž leštěné dřevo utopené v čiré polituře. Stěny, v ubikaci posádky tmavě a mrtvolně šedé, zde měly bílou barvu a jednou či dvakrát jsem prošel kolem polstrovaných sedaček stojících opěradlem ke zdi.

Chodba se stočila a pak se stočila znovu a já cítil, že sotva znatelně stoupám, třebaže váha, již jsem svými kroky pozvedal, byla tak mizivá, že nic nešlo říci s určitostí. Na stěnách se nacházely obrazy, z nichž některé se pohybovaly: jeden zachycoval naši loď tak, jako by ji někdo vypodobnil z velké dálky. Nemohl jsem než před ním postát a otřásl jsem se při pomyslení, jak moc jsem se takovému pohledu přiblížil.

Další zákrut – ukázal se však nebyť zákrutem, nýbrž pouhým zakončením chodby v kruhu dveří. Namátkou jsem si jedny zvolil a vkročil do úzkého průchodu, v kontrastu s bílou chodbou natolik tmavého, že jsem sotva viděl více nežli světla nad sebou.

Krátce nato jsem si uvědomil, že jsem minul průlez, první od návratu na loď. Strach, který mě sevřel při pohledu na onen strašný a krásný obraz, dosud zcela nepominul, a tak jsem za chůze vzal do ruky náhrdelník a ujistil se, že je nepoškozený.

Úzká chodba se dvakrát stočila a rozdělila, načež se zaklikatila jako had.

Jedny dveře, jež jsem míjel, se otevřely a vypustily aroma pečeného masa. Hlas, slabý a mechanický hlas zámku, řekl: „Vítejte nazpět, pane.“

Pohlédl jsem dovnitř a spatřil vlastní kajutu. Samozřejmě nikoli kajutu, již jsem si zabral v ubikaci posádky, nýbrž komnatu, odkud jsem před pouhou hlídkou či dvěma odešel s cílem vypustit olověnou schránu do velkolepého světla nově se rodícího vesmíru.